

18. 03. 2026

Nr rejestru

gdl

SPRAWOZDANIE Z REALIZACJI GMINNEGO PROGRAMU OPIEKI NAD ZABYTKAMI GMINY MASŁÓW NA LATA 2022 - 2025

MASŁÓW
Marzec 2026

Zabytki są nie tylko materialnym śladem przeszłości ale także dziedzictwem, kształtującym naszą tożsamość. Dlatego tak ważny jest sprawny i skuteczny system ochrony i opieki nad zabytkami na poziomie samorządowym. Zgodnie z art. 87 ust.1 ustawy z dnia 23 lipca 2003r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami wójt gminy obowiązany jest opracować gminny program opieki nad zabytkami na okres 4 lat. Gminny Program Opieki nad Zabytkami Gminy Masłów na lata 2022-2025 (w dalszej treści sprawozdania Program) przyjęty został uchwałą Rady Gminy Masłów Nr XLIX/514/2022 z dnia 28 września 2022 roku. Program został opracowany na podstawie ustawy oraz Gminnej ewidencji zabytków Gminy Masłów. W okresie opracowania Programu na terenie Gminy Masłów zlokalizowanych było 13 zidentyfikowanych i formalnie uznanych obiektów zabytkowych objętych ochroną poprzez wpis do rejestru zabytków lub ustalenia ochrony w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego. Różna jest struktura własnościowa zabytków w Gminie Masłów, część pozostaje w rękach osób prywatnych, inne są własnością parafii, są również takie, które stanowią majątek samorządowy.

Art. 5 ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami stanowi, że przez opiekę nad zabytkami należy rozumieć wszelkie działania podejmowane przez właścicieli lub posiadaczy obiektów zabytkowych mające na celu zapewnienie warunków:

- 1) naukowego badania i dokumentowania zabytku;
- 2) prowadzenia prac konserwatorskich, restauratorskich i robót budowlanych przy zabytku;
- 3) zabezpieczenia i utrzymania zabytku oraz jego otoczenia w jak najlepszym stanie;
- 4) korzystania z zabytku w sposób zapewniający trwałe zachowanie jego wartości;
- 5) popularyzowania i upowszechniania wiedzy o zabytku oraz jego znaczeniu dla historii i kultury.

W Gminnym Programie Opieki nad Zabytkami Gminy Masłów na lata 2022-2025 w celu realizacji opieki nad zabytkami określono trzy priorytety:

- **Priorytet I.**
Prace konserwatorskie, renowacja i rewitalizacja zabytków na terenie Gminy Masłów
- **Priorytet II.**
Popularyzacja zasobów dziedzictwa kulturowego oraz edukacja służąca pobudzaniu wrażliwości mieszkańców na dziedzictwo kulturowe Gminy Masłów
- **Priorytet III.**
Ochrona krajobrazu kulturowego oraz podejmowanie działań zmierzających do powiększenia zidentyfikowanych zasobów zabytkowych gminy

W poszczególnych priorytetach zapisanych w Programie zrealizowano szereg zadań wyszczególnionych w rozdziale 7.2 Kierunki działań programu i zadania do realizacji.

Priorytet I

- Uchwałą nr LVII/597/2023 Rady Gminy Masłów z dnia 27 kwietnia 2023 r. ustanowiono zasady udzielania dotacji celowej z budżetu gminy na prace konserwatorskie, restauratorskie lub roboty budowlane przy zabytkach wpisanych do rejestru zabytków lub znajdujących się w gminnej ewidencji zabytków, położonych na terenie Gminy Masłów. Następstwem podjęcia tej uchwały było ujęcie w budżecie gminy na rok 2024 środków finansowych z przeznaczeniem na dotacje dla właścicieli obiektów zabytkowych, którzy zadeklarowali realizację prac przy zabytkach. W wyniku otwartego naboru wniosków zawarto umowy o przekazaniu dotacji na realizację trzech zadań:

1. Konserwacja wnętrza kościoła p.w. Przemienienia Pańskiego w Masławie – inwestor: Parafia Rzymskokatolicka p.w. Przemienienia Pańskiego w Masławie wysokość dotacji 220 000,00 zł.,

Ołtarz boczny wraz z obrazami i tabernakulum w kaplicy południowej stanowiący wystrój i wyposażenie kościoła parafialnego p.w. Przemienienia Pańskiego w Masławie po renowacji

2. Konserwacja kaplicy p.w. Św. Józefa Robotnika w Woli Kopcowej - inwestor: Parafia Rzymskokatolicka p.w. Przemienienia Pańskiego w Masłowie wysokość dotacji 220 000,00 zł.,

3. Konserwacja kaplicy p.w. Matki Boskiej Częstochowskiej w Domaszowicach – inwestor Parafia Rzymskokatolicka p.w. Bł. Wincentego Kadłubka w Domaszowicach wysokość dotacji 220 000,00 zł.

Prace konserwatorskie i roboty budowlane przy zabytkach wyszczególnione w umowach dotacji wykonano w roku 2025 wykorzystując dotacje w pełnej wysokości. W czasie całego procesu naboru wniosków o udzielenie dotacji, wyboru wykonawcy oraz przekazania i rozliczenia dotacji parafie uzyskiwały w Urzędzie Gminy Masłów wszelką merytoryczną i administracyjną pomoc. W ten sposób realizowano zadanie 1.2 ujęte w tym priorytecie Programu „Udzielanie pomocy merytorycznej właścicielom obiektów zabytkowych w przygotowaniu dokumentacji konkursowej w ramach starań o dotacyjne środki finansowe na renowację zabytków”. Stosownie do treści zadania 1.3 podjęto starania o pozyskanie zewnętrznych środków finansowych z przeznaczeniem na odnowę obiektów zabytkowych. W wyniku tych działań z Rządowego Programu Odbudowy Zabytków Gmina Masłów otrzymała dotację w wysokości 980 000,00 zł., które następnie przeznaczono na dofinansowanie dla parafii realizujących zadania wymienione powyżej (po 196 000,00 zł. na każdy obiekt objęty pracami) oraz na realizację zadania własnego gminy „Odbudowa świetlicy w Barczy” w kwocie 392 000,00 zł. W ramach tego zadania w roku 2025 na obiekcie zabytkowym, świetlica w Barczy, wpisanym do gminnej ewidencji zabytków, wykonano prace o łącznej wartości 599 260,69 zł. w tym między innymi: przebudowę ogrzewania budynku na pompę ciepła z fotowoltaiką, wymianę stolarki okiennej i drzwiowej, remont instalacji wod-kan i elektrycznej, wykonanie wentylacji mechanicznej, odnowienie pomieszczenia świetlicy oraz wykonanie sanitariatu dla osób o specjalnych potrzebach. W całym okresie obowiązywania Programu podejmowano prace w ramach realizacji zadania 2.1 „Kontynuacja działań zmierzających do poszerzenia oferty turystyczno-rekreacyjnej obiektu zabytkowego Park Podworski w Ciekotach. W roku 2022 przy wsparciu środków z Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na terenie parku zrealizowano zadanie – przebudowa amfiteatru przy Centrum Edukacji i Kultury „Szklany Dom” w Ciekotach. Wykonano utwardzenie terenu przed sceną, przebudowano schody poddano renowacji siedziska na widowni, założono instalację fotowoltaiczną na budynku Szklanego Domu. Koszty tych prac w wysokości 178 350 zł. zostały pokryte z Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich oraz z budżetu gminy. W grudniu 2022 r. zawarta została umowa na wykonanie prac modernizacyjnych sceny amfiteatru na terenie parku podworskiego o wartości 71 642,04 zł., prace zakończono w roku 2023. W roku 2023 na terenie parku rozbudowano plac zabaw dla dzieci za kwotę 99 645,99 zł. W roku 2025 obiekt wzbogacił się o tężnię solankową, którą zrealizowano jako zadanie z funduszu sołeckiego sołectwa Ciekoty. Wartość prac 111 400,00 zł. Systematycznie powiększa się liczba eksponatów Dworu Stefana Żeromskiego, jednego z głównych obiektów parku, pozyskiwanych w ramach darowizn lub zakupów. Niewątpliwie o ciągle rosnącym znaczeniu tego pięknego miejsca – zabytku przesądza również coraz bogatsza oferta kulturalna Centrum Edukacji i Kultury „Szklany Dom” gospodarza tego obiektu.

Priorytet II

W latach 2022-2025 popularyzacja zasobów dziedzictwa kulturowego Gminy Masłów realizowana była głównie poprzez wykorzystanie strony internetowej gminy, opracowanie wydawnictw zawierających w swej treści informacje o zabytkach gminy oraz działalność gminnych instytucji kultury: Centrum Edukacji i Kultury „Szklany Dom” w Ciekotach oraz Gminnej Biblioteki Publicznej w Masłowie a w zakresie dziedzictwa

niematerialnego poprzez działalność zespołów ludowych i kół gospodyń wiejskich z terenu Gminy Masłów. Na stronie internetowej gminy Masłów znajduje się zakładka „Kultura i Turystyka” w której zamieszczono opracowania zawierające treści promujące gminne zabytki: ewidencję zabytków oraz mapę pokazującą miejsce lokalizacji najważniejszych zabytków gminy. Gminna ewidencja zabytków publikowana jest także na stronie podmiotowej BIP Urzędu Gminy Masłów w zakładce „Zabytki”.

Realizując Priorytet II Gminnego Programu Opieki nad Zabytkami Gminy Masłów na lata 2022-2025 w roku 2023 staraniem Gminy a kosztem Lokalnej Grupy Działania-Wokół Łysej Góry opracowano i wydano album „Gmina z Polotem”, w którym wiele miejsca poświęcono dziedzictwu kulturowemu Gminy Masłów. Również opracowana i wydana w roku 2023 kosztem Gminnej Biblioteki Publicznej w Masławie książka „Życie Muzyką i Śpiewem Zapisane Jan Pieniążek (1901-1979)” wiele uwagi poświęca promocji szeroko rozumianej kultury niematerialnej Gminy Masłów. Koszt opracowania i wydania w wersji papierowej i elektronicznej to kwota 34 498,15 zł. Od 2023 r. mieszkańcy oraz osoby spoza gminy mogą korzystać z aplikacji turystycznej w tym z zakładki Zabytki wdrożonej przez Lokalną Grupę Działania-Wokół Łysej Góry .

Od wielu lat do promocji lokalnego dziedzictwa kultury wykorzystywane są również różnego rodzaju imprezy organizowane na terenie gminy takie jak dożynki gminne, Biesiada Masłowska, Imieniny Stefana, spływ kajakowy Lubrzanką, rajdy rowerowe. Wiele z nich rozpoczyna się lub odbywa się na terenie zabytkowym jakim jest Park Podworski w Ciekotach, obiekt tradycyjnie odwiedzany przez mieszkańców gminy oraz osoby przybywające do naszej gminy jako miejsce rekreacyjne. W czasie tych spotkań promuje się nie tylko ten cenny i wyjątkowy zabytek nieruchomy Gminy Masłów ale także bogaty dorobek kultury niematerialnej poprzez występy miejscowych zespołów ludowych.

W roku 2025 w ramach realizacji zadania 2.2 „Organizowanie szkolnych konkursów z wiedzy o historii gminy i jej zabytkach oraz roli dziedzictwa kulturowego w kształtowaniu tożsamości narodowej i lokalnej” gminna jednostka organizacyjna Centrum Usług Wspólnych Gminy Masłów zorganizowała konkurs „Magia zabytków Gminy Masłów w uczniowskiej sztuce i fotografii”, w którym prace konkursowe zgłosiło 68 uczniów szkół podstawowych z terenu gminy Masłów. Na sfinansowanie nagród i wyróżnień przeznaczono 7 350,71 zł.

Priorytet III

W okresie realizacji Programu obowiązywała Gminna Ewidencja Zabytków przyjęta Zarządzeniem Nr 47/2013 Wójta Gminy Masłów z dnia 27 marca 2013 roku w sprawie przyjęcia Gminnej Ewidencji Zabytków Gminy Masłów zmieniona Zarządzeniem Nr 114/2016 z dnia 20 października 2016 r. Ewidencja została opracowana w formie zbioru kart adresowych zabytków nieruchomych zgodnie z ustawą z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami oraz rozporządzeniem Ministra Kultury z dnia 14 maja 2004

r. w sprawie prowadzenia rejestru zabytków, krajowej, wojewódzkiej i gminnej ewidencji zabytków oraz krajowego wykazu zabytków skradzionych lub wywiezionych za granice niezgodnie z prawem. W sprawozdawanym okresie Zarządzeniem Nr 0050.87.2025 Wójta Gminy Masłów z dnia 29 lipca 2025 roku włączono do gminnej ewidencji zabytków nowy obiekt zabytkowy Cmentarz epidemiczny w Woli Kopcowej. W latach 2022-2025 zwiększyła się również liczba zabytków wpisanych do wojewódzkiego rejestru zabytków. Decyzją z dnia 25.04.2024 r. Świętokrzyski Wojewódzki Konserwator Zabytków w Kielcach wpisał do rejestru zabytków ruchomych pod numerem rejestru 447 B poz. 1 ołtarz boczny wraz z obrazami i tabernakulum w kaplicy południowej stanowiący wystrój i wyposażenie kościoła parafialnego p.w. Przemienienia Pańskiego w Masłowie.

Aktualnie w Gminnej ewidencji zabytków Gminy Masłów znajdują się następujące obiekty zabytkowe

Lp.	Miejscowość	Obiekt	Adres	Informacja o wpisie do rejestru zabytków
1	Ciekoty	Park podworski	Ciekoty	Wpisany do rejestru WKZ pod nr A.416 decyzja z 17.12.1957 r.
2	Domaszowice	Kaplica pw. MB Częstochowskiej wraz z otoczeniem w granicach muru	Domaszowice	Wpisany do rejestru WKZ pod nr A.418 decyzja z 28.04.1984 r.
3	Ciekoty, Mąchocice Kapitulne	Góra Radostowa		Wpisany do rejestru WKZ pod nr A.316
4	Wola Kopcowa	Kaplica p.w. Św. Józefa Robotnika		Wpisany do rejestru WKZ pod nr A.417 decyzja z 08.09.1969 r.
5	Barcza	Świetlica wiejska – dawna szkoła podstawowa	Barcza	
6	Brzezinki	Cmentarz parafialny rzymsko-katolicki stary	Brzezinki	
7	Brzezinki	Cmentarz parafialny rzymsko-katolicki	Brzezinki	
8	Masłów Pierwszy	Zespół Kościoła parafialnego p.w. Przemienienia Pańskiego	Masłów Pierwszy	ołtarz boczny wraz z obrazami i tabernakulum w kaplicy południowej stanowiący wystrój i wyposażenie kościoła wpisany do rejestru pod nr 447 B decyzja z dnia 25.04.2024 r.

9	Masłów Pierwszy	Cmentarz parafialny rzymsko- katolicki	Masłów Pierwszy	
10	Masłów Pierwszy	Młyn elektryczny	Masłów Pierwszy, ul. Jana Pawła II 24	
11	Wiśniówka	Administracja kamieniołomów	Wiśniówka 87	
12	Wiśniówka	Osiedle robotnicze (38 domów drewnianych)	Wiśniówka nr 2-39	
13	Wola Kopcowa	Figurka Św. Jana Nepomucena	Wola Kopcowa	Wpisany do rejestru WKZ pod nr 401 B z dnia 03.01.2017 r.
14	Wola Kopcowa	Cmentarz epidemiczny	Wola Kopcowa ROD Zielona Dolina	

Stosownie do treści zadań 1.1 i 1.2 ujętych w priorytecie III w okresie realizacji Programu zapewniono by w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego sołectwa Masłów Pierwszy uchwalonego 28 kwietnia 2022 r. oraz w zmianach jednostkowych planów uchwalanych w latach 2022-2025 zapewniono odpowiednie zapisy zapewniające ochronę najcenniejszych walorów przyrodniczych i krajobrazowych Gminy Masłów. Plany miejscowe pozostałych sołectw zostały opracowane i uchwalone wcześniej, przed przyjęciem Programu, posiadają odpowiednie zapisy zapewniające prawem przewidzianą ochronę dziedzictwa kulturowego Gminy Masłów a działalność inwestycyjna samorządu gminy realizowana jest zawsze zgodnie z ustaleniami miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.

Głównym założeniem Gminnego Programu Opieki Nad Zabytkami Gminy Masłów na Lata 2022-2025 było podejmowanie działań zapewniających poprawę stanu gminnych obiektów zabytkowych. Przeprowadzenie przez parafie prac konserwatorskich przy trzech zabytkach wpisanych do rejestru ze znaczącym udziałem finansowym środków zewnętrznych pozyskanych przez gminę z Rządowego Programu Odbudowy Zabytków to najważniejsze działania zorganizowane przez Urząd Gminy Masłów w ramach realizacji Programu.

WÓJT
mgr Tomasz Lato

Sekretarz Gminy
mgr Zbigniew Zagdański